



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน การศึกษาจึงถือว่าเป็นงานสำคัญส่วนหนึ่งที่รัฐบาลกำลังขยาย ปรับปรุง และส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น เช่น มีการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 4 ปี เป็น 7 ปี มีการเปลี่ยนแปลงการสอนจากแผนเก่า มาสู่แผนใหม่ ตลอดจนปรับปรุงหลักสูตรและประมวลการสอนให้ดีขึ้น เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับฐานะทาง เศรษฐกิจและความต้องการ ของประเทศซึ่งปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะเป็น สังคมอุตสาหกรรม จะยังผลให้การดำเนินชีวิตแตกต่างจากสมัยก่อน ประกอบกับความเจริญ ก้าวหน้าทางวิชาการ และวิทยาศาสตร์ ไคร่คหน้าไปมากจึงช่วยให้การติดต่อระหว่างเพื่อน มนุษย์ขยายวงกว้างขึ้นจากบุคคลไปสู่การติดต่อระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ความสัมพันธ์ ระหว่างชาติทั้งด้านความเข้าใจในวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนด้าน เศรษฐกิจ และการเมืองจึงมีความสำคัญมากขึ้น แต่การที่จะให้เกิดความเข้าใจอันดีใน ระหว่างมนุษยชาติในประเทศต่าง ๆ นั้น จำเป็นที่บุคคลจะต้องศึกษาวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ และธรรมชาติแวดล้อมซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้เองทุกคนจึงตระหนักถึงความสำคัญของการ ศึกษา จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ของการศึกษาทุกอย่าง เป็นจุดประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับสังคม ทั้งสิ้น เมื่อใดมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความมุ่งหมายของการศึกษาย่อมเปลี่ยนไปด้วย สังคมและการศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กันเสมอ ปัจจุบันได้มีการพยายามที่จะจัดการศึกษา เพื่อสนองความต้องการของสังคมและของผู้เรียน และจัดให้เหมาะสมกับกาลสมัย ด้วยเหตุนี้จึง ทำให้ความมุ่งหมายของการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยก่อน ซึ่งมีผลทำให้ความมุ่งหมาย ของวิชาสังคมศึกษาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปด้วย วิชาสังคมศึกษาใน ปัจจุบันมีขอบเขตกว้างขวางกว่าเดิมมาก โดยเน้นถึงความสำคัญของการฝึกให้เด็กเติบโต ขึ้นเป็นพลเมืองดี รู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่อบรรพวักและประเทศชาติ กล่าวคักสินใจ ตลอดจนมีความสามารถคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณในเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่ประเทศของตนกำลัง เติบโตอยู่ นอกจากนี้ยังต้องเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตยด้วย ยิ่งกว่านั้นความมุ่งหมาย

ของการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ก็มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจปรากฏการณ์ธรรมชาติ ฐานรากฐานในการที่มนุษย์จะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ตลอดจนรู้จักใช้ธรรมชาติให้เป็นประโยชน์อันจะมีผลให้นักเรียนเกิดความรักชาติ และรักคนของชาติตน มีความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจชาติอื่นยิ่งขึ้น ในการสอนประวัติศาสตร์นั้นมีความมุ่งหมายให้นักเรียนรู้เหตุการณ์ในอดีตของประเทศตนและประเทศอื่น ให้เห็นความเจริญและความเสื่อมของมนุษย์ว่าเปลี่ยนแปลงมาอย่างไร นักเรียนจะได้ใช้เหตุการณ์และความรู้ในอดีตเป็นบทเรียนส่งเสริมความเข้าใจในเหตุการณ์ปัจจุบัน เพื่อปรับปรุงแก้ไข และหลีกเลี่ยงมิให้สิ่งเหล่านั้นเกิดซ้ำขึ้นอีก หรือถ้าหากหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็อาจจะหาทางผ่อนเบาให้เหตุการณ์ดีขึ้น ทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้เกิดความรักชาติและภูมิใจในชาติของตนด้วย

เนื่องจากวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของนักเรียนตั้งกลาวแล้ว ครูผู้สอนสังคมศึกษาจึงควรจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ เข้าใจ และมีทัศนคติที่ดี เพื่อนักเรียนจะได้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข แต่ปัจจุบันเป็นที่ปรากฏชัดในบรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องและสนใจในการศึกษา ว่านักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาแต่ในเนื้อหาวิชาเท่านั้น ไม่สามารถวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนไม่สามารถประพศิตตามหลักที่เรียนมาหรือนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะครูผู้สอน และผู้เรียนยังไม่เห็นคุณค่าของวิชานี้ หรือมีอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ นานัปประการ เช่น ปัญหาจากผู้บริหารหลักสูตร และประมวลการสอน หนังสือแบบเรียน การวัดผล ฯ ปัญหาเหล่านี้อาจจะยังไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น จึงทำให้ครูไม่สามารถดำเนินการสอนโดยผสมความมุ่งหมาย ฉะนั้นจึงเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะทำการวิจัยวิชานี้เพื่อจะได้แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ และวิธีการแก้ไขจัดปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้นให้หมดไป

มูลเหตุจูงใจในการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" มีอยู่หลายประการ ประการแรก เนื่องจากวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาที่มีความสำคัญมากตั้งกลาวแล้ว ขณะเดียวกันก็มีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

หลายอย่างที่คอยขัดขวางมิให้การปรับปรุงวิชานี้บรรลุผลสมความมุ่งหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงการสอนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประการต่อมาคือผู้วิจัยชอบและสนใจวิชาสังคมศึกษามากแล้ว และได้เลือกวิชานี้เป็นวิชาเอกเมื่อศึกษาที่คณะครุศาสตร์ ตลอดเวลาที่ออกไปรับราชการครูก็ได้สอนวิชาสังคมศึกษามากที่สุด ในระหว่างที่สอนอยู่นั้น ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์และความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาทั้งจากตนเอง และจากเพื่อนครูด้วยกัน แม้ว่าสิ่งเหล่านั้นจะจำกัดอยู่เฉพาะในวงแคบ ก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจ น่าศึกษา รวบรวม และสำรวจให้กว้างขวางออกไป เพื่อประโยชน์แก่วงการสอนวิชาสังคมศึกษา เพราะจากความคิดเห็นต่าง ๆ ของครูจะทำให้ทราบถึงส่วนที่ควรส่งเสริมและขอปกครองที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

ปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ปัญหาการวิจัยครั้งนี้ คือ "แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" ในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนคร ผู้เขียนได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้ คือ :-

1. ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการ เรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ศึกษาถึงวิธีการสอนวิชาสังคมศึกษาที่ครูใช้อยู่ในปัจจุบันซึ่งจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์
3. ศึกษาเกี่ยวกับความเพียงพอของอุปกรณ์การสอนและความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ในโรงเรียน
4. ศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมประกอบการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ครูจัดขึ้น
5. ศึกษาความเข้าใจของครูเกี่ยวกับความสำคัญของการวัดผลการสอนและวิธีวัดผลวิชาสังคมศึกษา
6. ศึกษาความเห็นของครูเกี่ยวกับหลักสูตรและประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษา

7. ศึกษาความเห็นของครู และนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษา
8. ศึกษาทัศนคติของครูที่มีต่อการสอนวิชาสังคมศึกษาและทัศนคติและนักเรียนที่มีต่อการเรียนวิชานี้
9. สสำรวจความคิดเห็นทั่วไปของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงและวิธีแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนประเภทต่าง ๆ ทั้งในคานหลักสูตร หนังสือแบบเรียน, วิธีการสอน, อุปกรณ์การสอน, กิจกรรมประกอบการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนงานนิเทศ การสอนและการอบรมครู
10. เสนอแนะแนวการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมตอนต้น

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้เขียนได้วางขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ไว้ว่าจะเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการศึกษาความคิดเห็นของทั้งครูและนักเรียนเฉพาะสายสามัญ ในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูที่ทำการสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในปีการศึกษา 2509 จำนวน 100 คน และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (สายสามัญ) ในปีการศึกษาเดียวกันนี้ จำนวน 1164 คน โรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างของประชากรมีทั้งโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษาในจังหวัดพระนคร รวมโรงเรียนที่จะส่งแบบสอบถามตามครูและแบบสอบถามตามนักเรียน 18 โรงเรียน เป็นโรงเรียนชาย 8 โรงเรียน เป็นโรงเรียนหญิง 6 โรงเรียน และ โรงเรียนสหศึกษา 4 โรงเรียน

คำจำกัดความ

วิชาสังคมศึกษาในการวิจัยนี้ หมายถึงวิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านสังคม และธรรมชาติ ได้แก่วิชาหน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ไทย และ ประวัติศาสตร์สากล ที่จัดสอนในชั้นมัธยมศึกษา

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ ในการวิจัยนี้หมายถึงการศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับเด็กอายุประมาณ 15-17 ปี เป็นระดับขั้นต้นต่อเนื่องจากระดับชั้นประถมศึกษา และเป็นพื้นฐานของระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่จัดสอนวิชาสังคมศึกษา หนังสือซึ่งไม่เกี่ยวกับวิชาสำหรับประกอบอาชีพโดยตรง เช่น วิชาสังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะศึกษา ทัศนศึกษา และพลานามัย ใช้เวลาเรียน 3 ปี ได้แก่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 มัธยมศึกษาปีที่ 3 เดิมเรียกว่า ชั้นมัธยมปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6

ครูสังคมศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 ผู้บริหาร หมายถึง ครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หัวหน้าสายวิชาที่ทำหน้าที่จัดและบริหารงานของโรงเรียน

โรงเรียนรัฐบาล หมายถึง โรงเรียนในสังกัดแผนกโรงเรียนส่วนกลาง กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

วิธีดำเนินงาน

ในการดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกระบวนการไว้เป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร และประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษาสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หนังสือ เอกสาร วิทยานิพนธ์ และวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้
2. เลือกตัวอย่างประชากร โดยเลือกครูและนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนคร ประมาณ 1264 คน จากจำนวนครูและนักเรียนในโรงเรียนที่เลือกทั้งหมด โดยวิธี Stratified Random Sampling ติดตามอัตราส่วนของจำนวนครูและนักเรียนในแต่ละอำเภอของจังหวัดพระนคร และดำเนินการดังนี้

2.1 เลือกอำเภอ กำหนดขอบเขตของอำเภอที่จะนำมาเกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ไว้ว่า ต้องเป็นอำเภอชั้นในของจังหวัดพระนคร และเป็นอำเภอที่เหมาะสมจะเป็นตัวแทนในการเลือกประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 9 อำเภอ คือ

อำเภอพระนครศรีอยุธยา	อำเภอพระโขนง
อำเภอกุสุมาลย์	อำเภอยานนาวา
อำเภอบางกะปิ	อำเภอสามพันวงศ์
อำเภอบางรัก	อำเภอบางเขน
อำเภอปทุมธานี	

2.2 เลือกโรงเรียน โรงเรียนที่เลือกมาเป็นตัวแทนในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดหลักในการเลือกไว้ว่า

- ต้องเป็นโรงเรียนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
- ต้องเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนพอเหมาะที่จะทำการวิจัยโดยมีนักเรียนไม่ต่ำกว่า 700 คน
- โรงเรียนนั้นต้องไม่ไกลเกินไปจากกลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ที่เลือก

2.3 เลือกครูในอำเภอหนึ่ง ๆ เป็นครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 5 ของแต่ละอำเภอที่เป็นตัวแทนที่เลือกมาทั้งหมด

2.4 เลือกนักเรียนในอำเภอหนึ่ง ๆ เป็นนักเรียนที่อยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของแต่ละอำเภอในโรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.5 หาจำนวนนักเรียนในแต่ละโรงเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่เป็นตัวแทนประชากรที่จะใช้ในการวิจัยจริง ๆ ได้เลือกนักเรียน 10 % ของนักเรียนทั้งหมดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของแต่ละโรงเรียน แล้วนำมาสุ่มหาค่าที่เป็นตัวแทนของแต่ละห้องไว้โดยวิธีสุ่มตัวอย่าง (Random Sampling) แบบแยกประเภท (Stratified Random Sampling) โดยจับฉลากเลขที่มีในบัญชีเรียกชื่อของนักเรียนแต่ละห้อง

3. การศึกษารูปแบบสอบถาม ผู้เขียนได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือวารสาร และวิทยานิพนธ์ เป็นจำนวนมากซึ่งจะเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามครั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งแบบสอบถามที่เข้าใจง่าย รัดกุม ใ้เนื้อหา และประหยัดเวลาแก่ครูผู้ตอบเป็นสำคัญ แบบสอบถามดังกล่าวนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นส่วนที่สร้างขึ้นเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการส่งแบบสอบถามถามครู และนักเรียน

ส่วนที่ 2 เป็นส่วนที่แนะวิธีตอบ

ส่วนที่ 3 เป็นส่วนสอบถามเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ โดยทั่ว ๆ ไป

ส่วนที่ 4 เป็นส่วนที่สร้างขึ้นเพื่อขอทราบอุปสรรคและปัญหาสำคัญที่ครูสังคมนตรีศึกษากำลังประสบอยู่ในปัจจุบันเพื่อเป็นแนวคิดในการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมนตรีศึกษาต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยหาร้อยละแล้วเสนอในตาราง

ความจำกัดของการวิจัย

การดำเนินการสำรวจแนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมนตรีศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ ผู้เขียนมีความปรารถนาที่จะทำให้สมบูรณ์ที่สุดและได้ข้อเท็จจริงในมากที่สุด แต่อาจจะไม่ได้ผลสมบูรณ์เท่าที่ควร เนื่องจาก

1. แบบสอบถามที่ใช้สำรวจ อาจไม่กว้าง ไม่รัดกุม หรือสื่อความหมายได้ไม่ชัดเจนพอ
2. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครู และนักเรียน อาจตอบแบบสอบถามไม่ตรงกับความเป็นจริง
3. ประชากรที่ใช้วิจัย คือ ครูและนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่เลือกมา บางคนไม่ได้ตอบแบบสอบถามที่ส่งไป บางที่อาจจะตอบไม่ครบทุกข้อ ซึ่งจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามก็มีผลต่อข้อมูลและการวิเคราะห์ด้วย

คุณค่าของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีประโยชน์โดยตรงต่อครูผู้สอนวิชาสังคมนตรีศึกษาและนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมนตรีศึกษา เพราะผลของการวิจัยจะชี้ให้เห็นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียนการสอนสังคมนตรีศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนจะได้แนวความคิดเห็นในอันที่จะขจัดปัญหาและอุปสรรค

ต่าง ๆ ตลอดจนสามารถที่จะปรับปรุงการสอนของตนได้ถูกต้องและน่าสนใจยิ่งขึ้น ซึ่งมีผล
 ต่อเนื่องถึงนักเรียนด้วย เพราะถ้าครูมีวิธีสอนที่ดีนักเรียนก็จะเรียนได้อย่างเข้าใจและเรียน
 ใต้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสามารถที่จะนำความรู้ที่ตนได้เรียนมานั้นไปประยุกต์กับเหตุการณ์
 ในสังคมที่ตนอยู่ อันจะอำนวยความสะดวกการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันของเด็กอย่างยิ่ง
 นอกจากนี้ นักการศึกษาภาคีหรือผู้บริหารการศึกษาภาคี อาจใช้ผลการวิจัยนี้ประกอบการพิจารณา
 ปรับปรุงหลักสูตรและประมวลการสอนแบบเรียน ตลอดจนวิธีสอนและการวัดผลให้เหมาะสม
 และมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ฝ่ายบริหารของโรงเรียนเองก็จะได้ใช้ข้อมูลนี้ไปประกอบการ
 พิจารณาจัดหาครูที่เหมาะสมแก่การสอนวิชาสังคมศึกษา และจัดบริการต่าง ๆ แก่ครูที่สอนวิชา
 สังคมศึกษา และนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษาได้พอเพียง และเหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น
 อ่านวนความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การสอน ห้องสมุด เป็นต้น นอกจากนี้ยังจะเป็นแนว
 ทางแกสถาบันฝึกหัดครูในการปรับปรุงหลักสูตรของการฝึกหัดครู เพื่อผลิตครูที่มีสมรรถภาพ
 ในการสอนวิชาสังคมศึกษา ตลอดจนจะโคช่วยเหลือกระทรวงศึกษาธิการในการอบรมและนิเทศ
 การสอนครูให้มีประสิทธิภาพและได้ผลคุ้มค่ากว่าเดิม อีกประการหนึ่ง นักเขียนแบบเรียนและ
 หนังสือวิชาการต่าง ๆ ตลอดจนนักวิจัยอื่น ๆ ที่สนใจทางด้านวิชาสังคมศึกษาก็ได้ใช้ผลของ
 การวิจัยนี้เป็นแนวทางในการเขียนหรือค้นคว้าวิจัยต่อไป ซึ่งนับว่าโคช่วยเหลือวิทยากรด้าน
 นี้ทันสมัย ก้าวหน้า เหมาะกับเหตุการณ์ของโลกปัจจุบันไม่ให้อยู่หย่อนหรืออ่อนหน้าวิชาแขนงอื่น
 มากนัก สำหรับตัวผู้วิจัยเองในฐานะเป็นครูสอนวิชาสังคมศึกษาก็ได้ประโยชน์จากการวิจัย
 ครั้งนี้เป็นอันมาก